

**ÆRØ
KOMMUNE**

Folketingets Erhvervsudvalg
Folketinget, Christiansborg
1240 København K

Borgmesteren

Tlf. nr. 63 52 50 01
Cvr. nr. 28 85 60 75
lr@aeroekommune.dk
Sagsbeh.: LR

14. juni 2010

Anmodning om foretræde vedr. finansieringsvilkår for Ærøs virksomheder

Ærø har vanskelige rammebetingelser, fordi øen pga. sin geografiske beliggenhed har haft svært ved at holde trit med den strukturelle udvikling, der på få årtier har omdannet Danmark til et højteknologisk videnssamfund.

Alligevel er der på øen en stærk livsvilje og en stærk tro på, at det kan lykkes at opretholde og udvikle øen som et levende og spændende sted, både for dem, der gæster øen, og for de fastboende.

Som øens turist- og erhvervsdirektør har udtrykt det: "Vi kan, fordi vi vil!".

Ærø kan imidlertid ikke klare opgaven alene, men har brug for, at staten hjælper.

I den sammenhæng lytter Ærø til udmeldingerne fra Folketinget og regeringen om, at Danmark skal være et land i balance, så det undgås, at landet splittes op i et "Vækstdanmark", præget af befolkningsfremgang og økonomisk fremgang, og et "Udkantsdanmark", præget af befolkningstilbagegang og økonomiske vanskeligheder.

Ærø hilser disse udmeldinger velkomne.

Ærø Kommune og Ærø Turist- og Erhvervsforening er gennem dialog med det lokale erhvervsliv blevet opmærksomme på, at Ærøs virksomheder har overordentlig vanskeligt ved at opnå fremmedfinansiering til investeringer fra realkreditinstitutter og banker.

Realkreditinstitutterne og bankerne virker overordentlig tilbageholdende, som oftest direkte afvisende, alene fordi der er tale om projekter, der er lokaliseret på Ærø. Der foretages som regel ikke nogen nærmere vurdering af virksomhedens kreditværdighed eller af rentabiliteten og risikoen i det konkrete projekt. Ofte foretages der ikke en gang en besigtigelse af virksomheden.

Lykkes det for virksomheden at opnå fremmedfinansiering, er fremmedfinansieringsandelen typisk lavere end for tilsvarende projekter andre steder, mens den rente, der må betales, typisk er markant højere.

For en nærmere belysning af problemstillingen henvises til vedlagte resumé af 4 konkrete sager samt til vedlagte notat "Finansieringsvilkår for virksomheder i Region Syddanmark", udarbejdet af Center for Regional- og Turismeforskning.

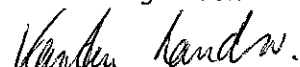

Problemstillingen ser ud til at have en generel karakter og vurderes at udgøre en væsentlig udviklingsbarriere for de ærøske virksomheder og dermed for det ærøske samfund.

Ærø vil ikke kunne fjerne denne udviklingsbarriere alene, men kun med statens hjælp.

Ærø Kommune og Ærø Turist- og Erhvervsforening skal hermed anmode om, at repræsentanter for kommunen og foreningen kan få foretræde for Folketingets Erhvervsudvalg med henblik på en drøftelse af den skitserede problemstilling og mulighederne for at finde konkrete løsninger på den.

Med venlig hilsen

Karsten Landro
Borgmester

Lars Rud
Kommunaldirektør

Bilag:

- Resumé af 4 konkrete sager.
- Notatet "Finansieringsvilkår for virksomheder i Region Syddanmark", udarbejdet af Center for Regional- og Turismeforskning.

Scenario 1.

Arne Bo købte i 2000 Søby Camping til en pris på kr. 400.000. Med købet blev overtaget et BRF pantebrev på kr. 57.000. I forbindelse med købet ansøgte køberen BRF om en forhøjelse af pantebrev med kr. 200.000 således, at deres samlede gæld ville være kr. 257.000. Der blev givet afslag fra BRF uden, at de ønskede at undersøge sagen. Samme proces blev prøvet ved Realkredit Danmark og Nykredit, begge med samme resultat. Tilbage meldingen var enslydende og en medarbejder fra RD sagde ordret "Vi beskæftiger os ikke med yderområder". Fælles for alle realkreditinstitutternes håndtering var, at de gav afslag uden at bede om nogen former for dokumentation eller foretage nogen form for due diligence af Arne Bo.

Da Arne Bo nogle år senere skulle udvide fandt han det nyttesløst at afprøve muligheden for realkreditlån og fik således finansieret udvidelsen gennem et regionalt pengeinstitut. Dette har naturligvis medført en højere pris på finansieringen end, hvis realkreditfinansiering havde været muligt.

Scenario 2.

Finn XX købte bageri i Søby i 1989. Han ansøgte BRF om realkreditfinansiering, som gav ham 50 % finansiering. Han har senere i forbindelse med ombygninger i midten af 1990'erne haft en vurderingsmand fra BRF ude og kigge på bageriet. De har imidlertid givet afslag gentagne gange. Ved den seneste ombygning i 2002 gav BRF tillige afslag på finansiering trods en anseelig friværddi. Finn måtte derfor finansiere ombygning ved at optage realkreditlån i sin privatbolig. Restgælden er i dag kr. 57.000 mens markedsværdien ligger på omkring kr. 2.000.000.

Scenario 3.

Da Mekanikerforretningen Ærø Auto Center i 2003 skulle udvide garagefaciliteterne ansøgte der om et realkreditlån på kr. 350.000 ved RD og Nykredit, som begge gav afslag uden at kigge yderligere på sagen. De var ikke interesseret i at vurdere forretningens rentabilitet. Afslaget blev begrundet med, at den alternative anvendelsesmulighed var begrænset på grund af at ejendommen ligger på en ø.

I 2005 skulle værkstedet igen udvide og ansøgte om realkreditlån på kr. 290.000. Denne gang var resultatet det samme. Fokus var udelukkende på, at der var begrænsede anvendelsesmuligheder pga. beliggenheden. Realkreditinstitutterne interesserede sig ikke for regnskaber, budgetter eller anden dokumentation i forbindelse med deres afslag.

Scenario 4.

I 2005 skulle Søby Værft bygge en ny dok. Til finansiering blev der givet afslag fra samtlige realkreditinstitutter. I dag har Søby Værft bogførte anlægsaktiver for kr. 30.000.000, men har kun været i stand til at opnå kreditfinansiering for kr. 7.500.000. Værftet har ingen gælder herudover. Andre værfter som Søby Værft normalt sammenligner sig med har ikke samme finansieringsproblemer. I et afslag fra RD gives beliggenheden på Ærø som indirekte begrundelse for afslaget.

Finansieringsvilkår for virksomheder i Re- gion Syddanmark

- med særligt fokus på yderkommuner

Notat udarbejdet af
Center for Regional- og Turismeforskning
Anders Hedetoft
Stenbrudsvej 55
3751 Nexø
Tlf.: 5644 1144
www.crt.dk
oktober 2009

CRT

CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING

I dette notat præsenteres resultaterne af en registerundersøgelse af regnskabsdata af virksomheder i Region Syddanmark med en beregnet arbejdsindsats på mindst et årsværk baseret på et udtræk fra Danmarks Statistiks Regnskabsdatabase. I undersøgelsen fokuseres der specifikt på virksomhederne i regionens yderkommuner.

Formålet med undersøgelsen er dels at belyse, om virksomhederne i Region Syddanmark har en anden finansieringsstruktur og andre finansieringsvilkår end virksomhederne i det øvrige land og dels at belyse om der kan registreres forskelle i finansieringsstruktur og finansieringsvilkår mellem de virksomheder der er placeret i regionens yderområder og regionens øvrige virksomheder.

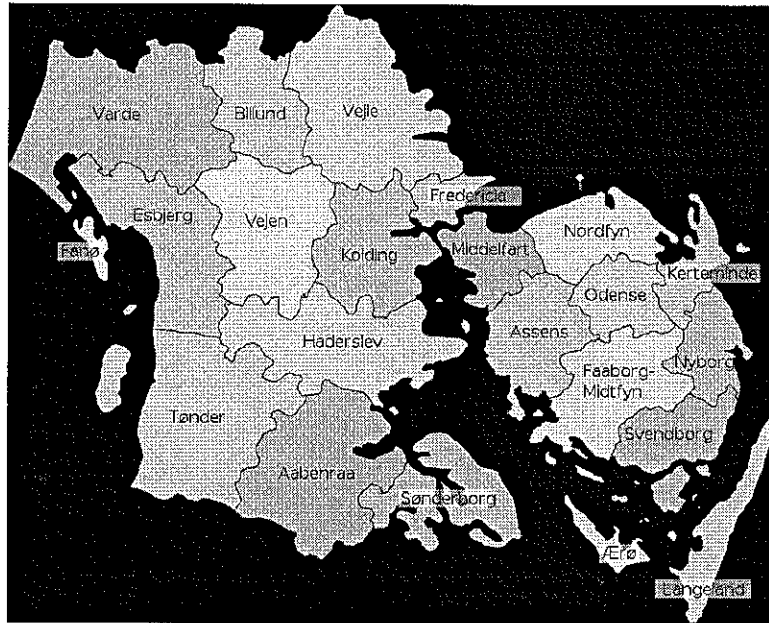
Regnskabsdatabasen omfatter alle "byerhverv". Det vil sige at data er ekskl. landbrug, fiskeri, energi- og vandforsyning, havne mv., jernbane- og busdrift, rederier, pengeinstitutter, forsikring, almene boligselskaber, offentlig administration mv. Det er klart, at netop de primære erhverv (og mest landbrug) ofte fylder meget i landdistrikterne, og det kan derfor opfattes som mindre hensigtsmæssigt at ekskludere disse erhverv fra undersøgelsen. Sagen er imidlertid, at disse erhverv er meget kapitaltunge, og at de samtidig har en meget velorganiseret finansieringsstruktur med en relativ let adgang til lånekapital. Derfor adskiller disse virksomheders finansieringsforhold sig ofte for andre erhverv, hvilket er begrundelsen for ikke at indtage de primære erhverv i undersøgelsen.

I forskellige politiske sammenhænge er der særlig fokus på de problemstillinger, som knytter sig til landets yderområder. Afhængigt af sammenhængen defineres yderområder, udkantsområder og udkantskommuner dog forskelligt. Udpegningen af yderområder i forbindelse med strukturfondsindeks 2007-13 og i forhold til det forhøjede befordringsfradrag 2007-13 hviler på de samme kriterier og yderområderne udgør kendte og afgrænsede områder. Yderområderne er – i forbindelse med strukturfondsindeks 2007-13 - udpeget på baggrund af to objektive samfundsøkonomiske indikatorer, nemlig lav erhvervsindkomst og svag befolkningsudvikling. I hele landet er 16 kommuner udpeget som yderkommuner og dermed som områder, hvori pendlere har ret til et forhøjet befordringsfradrag. Yderområderne får samtidig gavn af, at regeringen ønsker at tilgodese disse områder i fordelingen af strukturfondsmidler 2007-2013. I region Syddanmark er fem kommuner udpeget som yderkommuner.

Sammendrag

Virksomhederne i Region Syddanmark, og specielt virksomhederne i regionens yderkommuner og Ø-kommuner er – målt på det økonomiske resultat – i gennemsnitlig mindre end landets øvrige virksomheder. Målt på beskæftigelse pr. virksomhed er regionens virksomheder på størrelse med landsgennemsnittet, hvorimod virksomhederne i yder- og Ø-kommunerne er mindre. Virksomheder i Region Syddanmark har en lidt lavere gældsandel end landets øvrige virksomheder, men inden for regionen er der ikke de store forskelle i gældsandel. Dette kan tages som udtryk for, at virksomhederne har lige så let adgang til fremmedkapital som regionens øvrige virksomheder. Til gengæld må virksomhederne i regionen, og i særlig grad virksomhederne i yder- og Ø-kommunerne betale en markant højere pris for at få fremmedkapital stillet til rådighed. At virksomhederne i yder- og Ø-kommunerne må betale en højere pris for deres fremmedfinansiering kan ikke umiddelbart forklares med en lavere rentabilitet eller højere gældsandel. Til gengæld er virksomhederne i yderområderne mindre end regionens øvrige virksomheder, og mindre virksomheder må – generelt set – ofte betale højere renter end større virksomheder. En analyse af de størrelsesøkonomiske effekter på finansieringsomkostningerne i region Syddanmark viser, at især de største virksomheder (> 50 heltidsansatte) har markant lavere finansieringsomkostninger end de øvrige virksomheder i regionen.

Erhvervsstruktur i Region Syddanmark

Regionen består af 22 kommuner, hvoraf de 3 folkerigeste er Odense, Esbjerg og Vejle med hhv. ca. 187.000, 114.000 og 105.000 indbyggere. Med et befolkningstal på ca. 1,19 mio. er Region Syddanmark Danmarks tredjestørste region efter Hovedstaden (1,6 mio.) og Midtjylland (1,24 mio.). Ud af Danmarks samlede befolkning er cirka 22% bosat i Region Syddanmark (2006). Regionen er arealmæssigt Danmarks næststørste med 12.191 km², kun overgået af Region Midtjyllands 13.142 km².

mark er:

De 22 kommuner i Region Syddan-

Kommune
<u>Assens Kommune</u>
<u>Billund Kommune</u>
<u>Esbjerg Kommune</u>
<u>Fanø Kommune</u>
<u>Fredericia Kommune</u>
<u>Faaborg-Midtfyn Kommune</u>
<u>Haderslev Kommune</u>
<u>Kerteminde Kommune</u>
<u>Kolding Kommune</u>
<u>Langeland Kommune</u>
<u>Middelfart Kommune</u>

<u>Nordfyns Kommune</u>
<u>Nyborg Kommune</u>
<u>Odense Kommune</u>
<u>Svendborg Kommune</u>
<u>Sønderborg Kommune</u>
<u>Tønder Kommune</u>
<u>Varde Kommune</u>
<u>Vejen Kommune</u>
<u>Vejle Kommune</u>
<u>Ærø Kommune</u>
<u>Aabenraa Kommune</u>

Yderkommuner i Region Syddanmark er:

- Tønder
- Faaborg-Midtfyn
- Svendborg
- Ærø
- Langeland

2005	Antal virksomheder	Resultat pr Virksomhed (1000 kr.)
Danmark	194.782	1.101
Region Syddanmark	38.528	682
yderkommuner i Region Syddanmark	5.679	613
Ærø og Langeland	715	483

Tabel 1: Antal virksomheder og antal virksomheder, 2005

2006	Antal virksomheder	Resultat pr Virksomhed (1000 kr)
Danmark	200.290	1.369
Region Syddanmark	39.509	943
yderkommuner i Region Syddanmark	5.813	735
Ærø og Langeland	718	436

Tabel 2: Antal virksomheder og antal virksomheder, 2006

2005	Antal beskæftigede	Beskæftigede Pr. virksomhed
Danmark	1.301.339	6,7
Region Syddanmark	265.887	6,9
yderkommuner i Region Syddanmark	28.818	5,1
Ærø og Langeland	3.594	5,1

Tabel 3: Antal beskæftigede og antal beskæftigede pr. virksomhed, 2005

2006	Antal beskæftigede	Beskæftigede Pr. virksomhed
Danmark	1.341.666	6,7
Region Syddanmark	263.480	6,7
yderkommuner i Region Syddanmark	29.522	5,1
Ærø og Langeland	2821	3,9

Tabel 4: Antal beskæftigede og antal beskæftigede pr. virksomhed, 2006

Generelt er virksomhederne i Region Syddanmark på samme gennemsnitsstørrelse som landets øvrige virksomheder (målt på antal beskæftigede). Derimod er virksomhederne i yderkommunerne, og specielt på de to Ø-kommuner, mindre end gennemsnittet¹.

Målt på det økonomiske resultat pr. virksomhed er virksomhederne i region Syddanmark dog noget mindre end den gennemsnitlige danske virksomhed og indenfor Region Syddanmark ses det også, at virksomhederne i yderkommunerne, og specielt i de to Ø-kommune, har et lavere økonomisk resultat end gennemsnittet for Region Syddanmark.

¹ Yderkommuner i Regions Syddanmark omfatter kommunerne Tønder, Fåborg-Midtfyn og Svendborg, hvorimod de to Ø-kommuner er opgjort for sig selv.

Benyttede regnskabs og økonomibegreber

Driftsregnskab
Antal ansatte
Antal beskæftigede
OMSÆTNING
Andre driftsindtægter
Vareforbrug
Købe af lønarbejde, underentreprise etc.
Løn, pension mv.
Af- og nedskrivninger
Øvrige ordinære omkostninger
ORDINÆRT RESULTAT
Finansielle indtægter
Finansielle omkostninger
Ekstraordinære omkostninger, netto (mio. kr.)
Selskabsskat (mio. kr.)
RESULTAT EFTER SELSKABSSKAT (mio. kr.)
Balance
Immaterielle anlægsaktiver
Grunde og bygninger
Produktionsanlæg og maskiner
Andre driftsmidler
Finansielle anlægsaktiver
MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER I ALT
FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER I ALT
Varelagre (Inkl. igangværende arbejder for fremmed regning)
Varelagre
Tilgodehavender fra salg
Øvrige omsætningsaktiver
OMSÆTNINGSAKTIVER I ALT
AKTIVER I ALT = PASSIVER I ALT
Egenkapital
Hensatte forpligtigelser
Langfristet gæld til leverandørerne
Anden langfristet gæld
Kortfristet gæld til leverandører

"Virksomhed" defineres som "firma" i dette udtræk fra regnskabsstatistikken, jf. beskrivelsen af det benyttede datagrundlag i bilag 1: "Danmarks Statistiks Regnskabsdatabase"

Regnskabsdatabasen bygger på et komplet sæt af regnskabsposter (driftsregnskab, balance og investeringer) for hvert enkelt firma i form af enten observerede eller beregnede værdier. Kun et mindre antal af databasens variable er dog anvendt i denne undersøgelse.

I ovenstående oversigt over hovedposter fra driftsregnskab og balance er de variable der er benyttet i undersøgelsen markeret med fed skrift og nedenfor findes en kortfattet beskrivelse af disse variable.

Ordinært resultat:

Fremkommer som indtægter ved den primære drift (omsætningen) og den sekundære drift (andre driftsindtægter) fratrukket flg. omkostninger: forbrug af varer og tjenesteydelser til den ordinære drift, lønninger og gager, pensionsomkostninger og andre omkostninger til social sikring, af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver samt nedskrivninger af omsætningsaktiver i det omfang de overstiger normale nedskrivninger. Det ordinære resultat er således før finansielle indtægter og omkostninger, før ekstraordinære omkostninger og før betaling af selskabsskatter.

Finansielle omkostninger:

Renter, kurstab på værdipapirer og udlandslån, provisioner og udgifter til depot mv.

Materielle Anlægsaktiver:

Den del af formuen som er bestemt til vedvarende eje eller brug for firmaet, fx bygninger, maskiner og inventar.

Finansielle anlægsaktiver:

Patenter, licenser samt langsigtede investeringer af finansiell karakter, fx aktier og obligationer.

Omsætningsaktiver

Varelagre, likvide beholdninger, salgstilgodehavender samt let realisable værdipapirer der ikke er bestemt til vedvarende eje.

Egenkapital

Ejernes andel af kapitalen. Beregnes som aktiver i alt minus summen af hensættelser og gæld.

Hensættelser

Forpligtelser hvis størrelse eller forfaldstid ikke kendes med sikkerhed, fx udskudt skat og pensionsforpligtelser.

Kortfristet gæld:

Gældsposter der forfalder inden for 1 år, fx varegæld og skyldig moms.

Langfristet gæld:

Gældsposter med en løbetid over 1 år, fx prioritetsgæld.

Investeringer

Tilgang og afgang af anlægsaktiver, dvs. fast ejendom (grunde, bygninger mv.) og driftsmidler (maskiner, køretøjer, inventar mv.) og immaterielle aktiver (software, licenser mv.). Tilgang opgøres til anskaffelsespris før afskrivninger og andre reguleringer og omfatter såvel købte

som leasede aktiver. Afgang værdisættes til salgsprisen eller, hvor denne ikke kendes, til den nedskrevne værdi.

Beregnete nøgletal i undersøgelsen

Resultat pr virksomhed:	Ordinært resultat sat i forhold til antal virksomheder
Beskæftigede pr. virksomhed:	Antal fuldtidsbeskæftigede (ansatte og ejere) sat i forhold til antal virksomheder.
Afkastningsgrad:	Ordinært resultat sat i forhold til materielle anlægsaktiver. Herved ses der bort fra finansielle indtægter og omkostninger samt fra den del af formuen der er placeret i finansielle aktiver.
Forrentning af fremmedkapital:	Finansielle omkostninger sat i forhold til langfristet gæld til leverandørerne og anden langfristet gæld. Kortfristet gæld antages således ikke at være rentebærende.
Gældsprocent:	Rentebærende gæld (langfristet gæld til leverandørerne og anden langfristet gæld) sat i forhold til materielle anlægsaktiver.

Om virksomhederne har "gode finansieringsvilkår" eller "dårlige finansieringsvilkår" operationaliseres på følgende måde:

- Virksomhedernes totale finansieringsomkostninger sat i forhold til langfristet gæld" som udtryk for prisen på fremmedkapital.
- Virksomhedernes rentebærende gæld sat i forhold til de materielle aktiver benævnes "gældsprocent" og benyttes som udtryk for virksomhedernes adgang til fremmedkapital og som udtryk for virksomhedernes solvens. Såfremt en i øvrigt rentabel virksomhed ikke har den samme adgang til fremmedkapital som andre virksomheder vil den være henvist til, i højere grad at skulle selvfinansiere investeringerne, hvilket alt andet lige vil føre til lavere vækst og lavere gældsandel. Men det er selvklart ikke uproblematisk at benytte lav gældsandel som udtryk for manglende adgang til fremmedkapital.

Virksomhedernes økonomi og finansielle struktur

I det følgende præsenteres regnskabsresultater fra virksomheder i Region Syddanmark i henholdsvis 2005 og 2006.

Nøgletal opgjort på virksomhedsniveau

2005	DK	Region Syd	Yderkommuner	Ø-kommuner
Resultat pr. VI	1.001	682	613	483
Renteudg. Pr. VI	352	269	194	199
Afkastningsgrad	11,1%	8,4%	11,8%	8,7%
Forrentning af fremmed	12,5%	13,3%	14,5%	22,9%
Gældsprocent	28,4%	24,7%	25,7%	15,6%

Tabel 6: Nøgletal for 2005, opgjort i hhv. 1000-kroner og procent

2006	DK	Region Syd	Yderkommuner	Ø-kommuner
Resultat pr. VI	1369	943	735	436
Renteudg. Pr. VI	383	317	200	167
Afkastningsgrad	12,7%	10,4%	13,1%	13,4%
Forrentning af fremmed	12,0%	13,9%	14,5%	19,9%
Gældsprocent	29,5%	25,3%	24,5%	25,7% ²

Tabel 7: Nøgletal for 2006, opgjort i hhv. 1000-kroner og procent

Virksomhederne i Regions Syddanmark er mindre end landsgennemsnittet og det betyder også at de - opgjort i absolutte tal - har lavere renteomkostninger end landets øvrige virksomheder. Indenfor Region Syddanmark er virksomhederne i yderkommunerne, og i særdeleshed i Ø-kommunerne, mindre end i den øvrige del af regionen. Dette giver sig udtryk i lavere renteomkostninger.

Når man ser på hvad virksomhederne må betale for den fremmekapital de får stillet til rådighed, ses det at virksomhederne i regions Syddanmark generelt har højere omkostninger og specielt har virksomhederne i yder- og Ø-kommunerne højere omkostninger.

Der kan være mange årsager til at en virksomhed har højere kapitalomkostninger, end andre virksomheder. Lavere rentabilitet (lav afkastningsgrad), store udsving i indkomsten eller høj gældsandel kan være blandt årsag til at långiverne vurderer investeringen som mere risikabel og derfor forlanger en risikopræmie i form af højere rente.

Der er dog imidlertid ikke meget der tyder på at virksomheder i regionens yder- og Ø-kommuner skulle være mindre rentable eller mere gældssatte end landets øvrige virksomheder. Den mest sandsynlige forklaring på at virksomhederne i regionens yder- og Ø-områderne må betale en højere rente er, at virksomhederne er mindre. Adskillige andre undersøgelser har vist, at mindre virksomheder må betale en højere rente end de større virksomheder, primært på grund af en ringere forhandlingsstyrke,

En størrelsesopdeling af virksomhederne i hele regionen, viser imidlertid ikke markante størrelsesøkonomiske effekter, bortset fra at de allerstørste virksomheder, med mere end 50 heltidsansatte, har markant lavere finansieringsomkostninger end alle øvrige virksomheder.

Det kan ikke udelukkes, at långiverne vurderer en virksomhedsplacering i et yderområde som mere risikofyldt end andre virksomhedsplaceringer³ og at de af den grund forlanger en risikopræmie for investering i sådanne områder.

Undersøgelsen kan dog ikke umiddelbart bekræfte formodningen om at landdistriktsvirksomheder skulle have mindre adgang til fremmedkapital end andre virksomheder, da de er gældsat i samme omfang som andre

Overvejelser i relation til resultat og metode

I undersøgelsen er det forsøgt at adskille resultatet af virksomhedernes ordinære resultat fra resultatet af diverse finansielle aktiviteter. Dette er gjort for at få et indtryk af den reelle økonomiske ude omkring i de enkel-

² Den kraftige stigning i gældsprocenten kan i helt overvejende grad henføres til en kraftig reduktion i de materielle anlægsaktiver indenfor industriproduktion på Langeland. Disse aktiver er reduceret med 84% fra 2005 til 2006. I samme perioden er industribeskæftigelsen på Langeland reduceret 815 personer svarende til en reduktion på 62%

³ Den forøgede risiko kan komme til udtryk ved problemer med at genudleje eller sælge fast ejendom i de tilfælde hvor banker eller Realkreditinstitutioner må overtage en nødlidende eller konkursramt virksomheder

te kommuner. Derfor er virksomhedernes rentabilitet (afkastningsgrad) udtrykt ved at sætte ordinært resultat i relation til ordinært resultat. På samme måde beregnes gældsprocenten ved at sætte den rentebærende gæld (langfristet gæld til leverandørerne og anden rentebærende gæld) i forhold til virksomhedens finansielle omkostninger.

Specielt når det drejer sig om at vurdere forskelle i virksomhedernes finansielle struktur kan den anvendte metode være problematisk. Eksempelvis kan virksomhederne i perioder hvor finansielle investeringer er meget lukrative, vælge at belåne virksomhederne og placere disse midler i finansielle aktiver (som det i et vist omfang er sket i 2006). Dette vil med den anvendte metode resultere i stigende gældsandel, selvom der reelt kun er tale om en anden vægtning af finansielle og fysiske aktiver.

På samme måde kan en del af den kortfristede gæld i realiteten godt være rentebærende ligesom virksomhedernes evne til at finansiere driften med ikke rentebærende kortfristet gæld, kan være lige så vigtigt et redskab til at sikre lave finansieringsomkostninger som virksomhedens evne til at forhandle lave bankrenter. Når forrentningsprocenten af fremmedkapitalen (i realiteten den langfristede gæld) er så høj som hhv. 22,9% og 19,9% i de to kommuner, kan en forklaring være at disse virksomheder i højere grad er henvist til at finansiere med rentebærende kortfristet fremmedkapital end virksomheder i den øvrige del af regionen.

Derfor kan det være rimeligt at gennemføre en supplerende analyse hvor virksomhedernes samlede resultat (før skat og finansielle omkostninger) sættes i forhold den samlede aktivmasse og hvor virksomhedernes finansielle omkostninger sættes i forhold til den samlede fremmedkapital.

Bilag 1

Danmarks Statistiks Regnskabsdatabase⁴

Formålet med regnskabsstatistikken er at belyse det danske erhvervsliv og danne grundlag for driftsøkonomiske analyser, erhvervspolitiske beslutninger og for evaluering af den førte erhvervspolitik. Regnskabsstatistikken omfatter stort set alle byerhverv – det vil sige undtaget de primære erhverv⁵ og rederidrift. Det erhvervsstatistiske register, som er grundlaget for regnskabsstatistikken, indeholder mange firmaer, som er helt inaktive eller så små, at de er af hobbymæssig karakter. Regnskabsstatistikken udarbejdes for de reelt aktive erhvervsvirksomheder. Inaktive samt firmaer, der har hobbykarakter, indgår derfor ikke i statistikken, som kun indeholder firmaer, hvor der præsteres en arbejdsindsats på mindst ½ årsværk. Denne afgrænsning er operationaliseret på den måde, at regnskabsstatistikken indeholder de firmaer, som har haft ATP-indbetalinger svarende til mindst ½ årsværk for ansatte lønmodtagere og/eller har haft en beregnet indtjening af en vis størrelse⁶.

En række af databasens oplysninger indhentes direkte fra SKAT, det gælder eksempelvis: Omsætning, vareforbrug, afskrivninger, ordinært resultat før finansiering og ekstraordinære poster, årets resultat før skat, selskabsskat, anlægsaktiver i alt, varebeholdning i alt, egenkapital, aktiver/passiver i alt, investeringstilgang og investeringsafgang. Disse regnskabsoplysninger skal indberettes af selskaber med en årsomsætning mellem ½ og 100 mio. kr. og af personligt ejede firmaer med en årsomsætning mellem 0,3 og 25 mio. kr. som en del af deres selvangivelse. Derudover fås fra SKAT arbejdsgivernes indberetning af lønudbetalingen til deres ansatte.

Statistikken belyser virksomhedernes resultatopgørelse, balance og investeringer både på firmaniveau og på arbejdsstedsniveau. Statistikgrundlaget indeholder detaljerede regnskabsposter, herunder omsætning, køb, omkostninger, årets resultat, aktiver, passiver og investeringer. De vigtigste fordelingsvariabler er branche, ejerform, størrelsesgruppe og geografi. Ved udarbejdelse af grundlaget for statistikken er der *beregnet* detaljerede regnskabsposter for alle firmaer i brancherne.

Regnskabsstatistikken opgøres dels på firmaniveau og dels på arbejdsstedsniveau (regionalt fordelt regnskab).

- * Et "firma" er i statistikken som hovedregel lig med den juridiske enhed, dvs. A/S, ApS, enkeltmandsvirksomhed, interessentskab, mv.
- * Et "arbejdssted" er en organisatorisk afgrænset del af et firma, der er beliggende på én adresse og producerer én -- eller overvejende én -- slags varer og tjenester. En "branche" defineres ud fra den 6-cifrede branchenumre i Dansk Branchekode 2003 (DB03).
- * "Ansatte" er lønmodtagere som har ansættelse i firmaet. Udtrykt som fuldtidsbeskæftigede (årsværk). Beregnes på grundlag af virksomhedernes ATP-indbetalinger
- * "Beskæftigede" er i selskaber det samme antal som ansatte. I firmaer med personlig hæftelse indgår desuden ejere. I regnskabsstatistikens grunddata indgår kun oplysninger om antal ansatte. Antal beskæftigede i enkeltmandsvirksomheder er skønnet som antal ansatte + 1 og i interessentskaber mv. som antal ansatte + 2.

⁴ Dette bilag er i stor udstrækning baseret på information og "varedeklarationer" fra Danmarks Statistik vedr. forskellige dele af deres regnskabsstatistik.

⁵ Landbrug, skovbrug, gartneri, fiskeri og råstofudvinding.

⁶ Indtjeningen er beregnet ud fra omsætningen. Den omsætning, der svarer til en given indtjening, varierer meget fra branche til branche, og det kræver derfor forskellig omsætning i de forskellige brancher, for at firmaet skal indgå i statistikken.

Mest pålidelig er statistikken på firmaniveau, da årsregnskaberne laves på dette niveau. På arbejdsstedsniveau (det vil sige ved regionalisering af regnskabsposterne) er der noget større usikkerhed forbundet med resultaterne på de enkelte arbejdssteder. På brancheniveau eller kommuneniveau er resultaterne dog stadig nogenlunde pålidelige.

Nogle af oplysningerne i regnskabsstatistikken er mere detaljerede end de poster, der kræves ifølge Årsregnskabsloven. Det gælder fx. oplysninger om energiforbrug. Det kan betyde, at virksomhederne kan have svært ved give disse oplysninger, og det er derfor sandsynligt, at data vedr. disse oplysninger er undervurderet.

Investeringsoplysninger fremgår heller ikke direkte af poster på regnskaber, der følger Årsregnskabsloven, men de kan udledes af en tabel i noterne til regnskabet. Man må derfor også påregne en vis sandsynlighed for, at investeringerne er undervurderet blandt de firmaer, som udfylder og indsender spørgeskemaer til Danmarks Statistik.

De poster i regnskaberne der ikke kan trækkes på baggrund af indberetninger til SKAT indsamles ved spørgeskemaer baseret på en stikprøve på ca. 9.000 firmaer. Sandsynligheden for, at et firma udtrækkes, bestemmes især af firmaets størrelse, idet der anvendes flg. hovedregel:

- ⊗ 0-4 beskæftigede: Fritaget med enkelte undtagelser
- ⊗ 5-9 beskæftigede: Udtrækkes 1 år i en 10-års periode
- ⊗ 10-19 beskæftigede: Udtrækkes 2 år i en 10-års periode
- ⊗ 20-49 beskæftigede: Udtrækkes 3 år i en 6-års periode
- ⊗ 50- beskæftigede: Deltager hvert år
- ⊗ Uanset beskæftigelsens størrelse udtrækkes endvidere firmaer med stor momsomsætning (brancheafhængig men typisk mindst 110 mio.kr).

De oplysninger, der indhentes af Danmarks Statistik direkte fra firmaerne vha. spørgeskema (eller uddrages fra specificerede regnskaber, som virksomhederne indsender), er de mest detaljerede.

Regnskabsoplysningerne fra SKAT er ikke så detaljerede som på spørgeskemaerne. Regnskabsposterne fra SKAT må betragtes som pålidelige, da de benyttes i forbindelse med skatte ligningen. Vha. stratainddeling og nøgletal fordeles SKAT's regnskabsposter ud på de detaljerede regnskabsposter. De firmaer, som i statistikken dækkes af oplysningerne fra SKAT, tegnede sig for ca. 18% af den samlede omsætning (i 2006).

For de firmaer, der ikke indhentes spørgeskema-oplysninger fra, og som ikke findes i materialet fra SKAT, beregnes regnskabsposterne vha. stratainddeling og nøgletal i forhold til antal beskæftigede lønmodtagere. Oplysningerne for disse firmaer er naturligvis behæftet med betydelig usikkerhed, men da de kun tegnede sig for ca. 12% af omsætningen (i 2006), forøger de kun i begrænset omfang den samlede usikkerhed på statistikens resultater.

Da der i undersøgelsen fokuseres på kapitalomkostninger og kapitalstruktur, er det udelukkende muligt at operere på firmaniveau, da finansielle poster ikke fordeles på arbejdssteder. Det vil sige, at i de tilfælde, hvor der er flere arbejdssteder inden for en virksomhed, er aktiviteten rent geografisk henført til det arbejdssted med størst omsætning. Langt hovedparten af virksomhederne er relative små (fra 0 til 5 beskæftigede), og i disse tilfælde vil der sjældent være forskel på arbejdssted og firma, men for de større virksomheder er der selvklaart tale om en fejlkilde når hele virksomhedens aktivitet henføres til et enkelt arbejdssteds placering.